మారిన మనసు

శ్రీ కేసిరాజు సోమేశ్వరరావు

దూరాన రోదసీ కుహూరాన తపనుడు నిస్తేజుడై వాలిపోయాడు. సంధ్యారుణ కిరణాలతో సయ్యాటలాడుతూ మంద వాయువులు మెల్లమెల్లగా వీస్తున్నాయి. మాటిమాటికి ముందుకు పడుతూ మొహాంబ్జైలాస్యం చేస్తున్న ముంగురులను వెనక్కి తోసుకుంటూ తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నాడు రాజు.

ఉదయమే జానకి వద్దనుండి ఉత్తరం వచ్చింది. పూర్వం ఇచ్చిన వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టుకోవలసిందని, ఒక పర్యాయం తమ గ్రామం రావలసిందని వ్రాసిందామె. మరదలు వ్రాసిన ఉత్తరంలో విశేషాలేమి లేకపోయినా కలతజెందిన ఆతని మనస్సు మరింత కలవరపడింది.

గతస్మృతులన్నీ ఒక్కసారిగా ఆతని కనులముందు తిరిగాయి. వివాహం చేసుకోవాలనే అభిలాష లేకపోయినా తండ్రి కోరిక కాదనలేక పెళ్ళిచూపులకని బయల్దేరి వెళ్ళాడు రాజు. పట్టణంలో ఉండి ఉండి ప్రశాంతతకు మొహంవాచిన రాజుకు ఆపల్లెటూరు మిక్కిలి ఆహ్లాదం కలిగించింది! పెళ్ళికూతురింటివారు చేసిన మర్యాద ఆతన్ని మరింత సంతోషపెట్టింది. ప్రకృతి సౌందర్యాని పుణికి పుచ్చుకున్నట్లున్న తన సహజ సౌందర్యంతో సుశీల రాజుకళ్ళను జిగేల్ మనిపించింది. రాజు వివాహానికి ఒప్పుకున్నాడు.

వారిరువురి మధ్యా అనురాగం లతలా పెనవేసుకొని పోయింది. అభ్యుదయ భావాలుగల రాజును సుశీల తన అందచందాలతోనూ నిష్కళంకహృదయంతోనూ ఆకర్షించి ఆతని పవిత్రప్రేమను చూరగొంది. కాని విధి బలీయమైంది. రెండేళ్ళయినా తిరక్కముందే మూడునాళ్ళజ్వరంతో బాధపడి మరణించింది సుశీల. ఆమె మరణంతో రాజు జీవచ్ఛవంలా తయారయ్యాడు. గతించిన మధురస్మృతులాతని కళ్ళల్లో మెదుల్తూ ఆతని మనస్సునుకలవరపరచాయి. మనోవ్యథతో మంచంపట్టాడు.

రోజులు గడిచినా రాజు కోలుకోలేకపోయాడు. డాక్టర్లిచ్చేమందులు నిరుపయోగమయినాయి. ఎప్పుడూ ఏదో గొణుగుకుంటూండేవాడు. అందర్నీ అనవసరంగా అసహ్యించుకొంటూ, చెంతరానిచ్చేవాడుకాదు.

జానకి తన అక్క మరణానికన్నా రాజు హృదయదౌర్బల్యానికి ఎక్కువ కలవరపడింది. ఎప్పుడూ కళ్ళతో నవ్వుతూ అందర్నీ నవ్వించే రాజు యీ ఆకారాన్ని దాల్చటం ఆమెకు మరింత వ్యథ కలిగించింది. అక్కమరణవార్త విన్నదే తల్లిదండ్రులతో ఆమె ఇక్కడకు వచ్చింది. అదిమొదలు రాజు సేవలో నిమగ్నమయింది. వేళకు మందియ్యడంలో ఆహారపానీయాలు సమ

కూర్చడంలో ఒక్కోరోజు ఆమెకు నిద్రాహారాలు ఉండేవి కావు.

స్వగ్రామానికి తల్లిదండ్రులతో ప్రయాణమైన జానకి రాజువద్ద సెలవుతీసుకోడానికి వచ్చింది. ఆమె కళ్లల్లో నీళ్లుతిరగడంచూచి రాజు కళ్ళు చెమర్చాయి. ఆరోగ్యవంతుడయింతరువాత ఆమెకోరిక ప్రకారం వాళ్ళ వూరు తప్పక వస్తానని రాజు జానకికి వాగ్దానమిచ్చాడు.

ఆ వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాడు రాజు. లేచి బరువైన హృదయంతో ఇంటి ముఖంపట్టాడు. మరునాడే తన అంగీకారాన్ని తెలుపుతూ జానకికి ఉత్తరం వ్రాశాడు.

◆ ◆ ◆

ఆరు నెలలయింతరువాత అకస్మాత్తుగా ఇప్పుడు జానకి రాజుచేసిన వాగ్దానాన్ని అతనికి గుర్తుచేయడానికి కారణంలేక పోలేదు.

రాజు కొద్దిగొద్దిగా కోలుకోవడం అతనిలో పూర్వపు కళకాంతులు రావడం తండ్రిగారైనా రాజారావుగారికి కాస్త ధైర్యంకలిగించాయి. కిలకిలలాడుతూ చిలుకా గోరింకలలానుండిన రాజు, సుశీల గుర్తుకువచ్చి ఆయన బాధపడ్డాడు. ఇంత చిన్న వయస్సులోనే పత్నీవియోగమైన రాజకు మళ్లీవివాహం చేయాలనే తలంపు కలిగిందాయనకు. కాని రాజు అభిప్రాన్ని తెలుసుకోకుండే ఏ ప్రయత్నము చేయరాదని నిశ్చయించుకొన్నాడు.

ఒకనాడు రాజతల్లి సుందరమ్మ, భోజనాలవేళ పెళ్లి ప్రసక్తి తెచ్చింది. రాజు అగ్గిరాముడయాడు. అతని హృదయంలోని గాయాన్ని గట్టిగా కెలికినట్లయింది. జేగురించిన ముఖంతో అతడు, ఇక పెండ్లియాడదలచలేదని, జీవితపర్యంతం ఇలాగే గడుప దలచానని, సుశీలకి జన్మలో ద్రోహం తలచలేనని తీవ్రంగా చెప్పాడు.

రాజారావుగారు కూడా రెండుమూడు సార్లు రాజువద్ద వివాహప్రసంగాలు తెచ్చారు. మనుమడిని ఎత్తుకొనే ఆశ కల్పించమని రాజును ఎంతగానో బ్రతిమలాడారు. కాని రాజుపట్టుదలను ఎదురు చెప్పలేకపోయారు. ఏవిధంగానయినా రాజును ద్వితీయ వివాహానికి ఒప్పించాలని ఆయన ఆలోచించసాగారు. రాజును ఆకర్షించగలిగి, సరియైన మార్గంలోకి త్రిప్ప గలశక్తి జానకికిమాత్రమే కలదని ఆయనకు స్ఫురించింది. తక్షణమే రాజరావుగారు వియ్యంకుడి గ్రామానికి బయలుదేరి వెళ్లారు.

రెండురోజుల్లో అక్కడ మంతనాలను ముగించుకొని వెళ్లిన కార్యం జయప్రదంగా ముగించుకొనివచ్చిన సంతృప్తితో స్వగృహానికి వచ్చారు. తత్ఫలితంగానే జానకి వద్దనుండి రాజుకు ఆరోజు ఉత్తరంవచ్చింది.

◆ ◆ ◆

స్టేషనుకు శేషయ్యగారు బండి తీసుకొని వచ్చారు. గుమ్మంలో జానికి, శాంతమ్మలు స్వాగతం చెప్పారు. ఆ యింట్లో రాజుకు ప్రత్యేకంగా ఒకగదిలోనే తన అక్క ఫోటోను గోడకు అలంకరించింది. రాజారావుగారు తమ వూరువచ్చినప్పటినుండి రాజు ముందు ఎలా ప్రవర్తించాలో తెలి

లేక సిగ్గుతో కాళ్లాడేవిగావు ఆమెకు రోజూ ఉదయమే కాఫీ మొదలు రాత్రి నిద్రపోయేవరకూ రాజుకు సంబంధించిన సమస్తపనులూ ఆమే చూడసాగింది. ఆమె నవ్వుతూ చిన్న చిన్న ప్రశ్నలను వేస్తోంటే సుశీల జ్ఞాపకంవచ్చేది రాజుకు. రోజురోజుకు సిగ్గుతగ్గిపోగా జానకి అతనికి మరింత సన్నిహితంగా సంచరించసాగింది.

జానకి సుశీలకంటే వయస్సులో రెండేళ్లు చిన్నదైనా దాదాపు వారిరువురూ కవల పిల్లల్లాగ ఉంటారు. ఒకటి రెండు సార్లు చూచినవారికైనా వారిరువురిలో సుశీల ఎవరో జానకి ఎవరో చెప్పుకోవడం కష్టమైనపనే.

యౌవ్వనంతో మిసమిస లాడుతున్న శరీరంలోని వంపు సొంపులతో సతతం నవ్వుల దేవతవలె నవ్వుతూ తనయందు ఎక్కువ ఆప్యాయత చూపుతున్న జానకి అంటే రాజుకు ఒకవిధమైన ఆకర్షణ కలిగింది. అతని హృదయం అతనికి తెలియకుండానే జానకి సమత్వాన్ని కోరసాగింది. అతని చూపులు ఆమె శరీరసౌందర్యాన్ని ఆస్వాదించడంలో నిమగ్నమయేవి. జానకి ఎదుట లేకపోతే ఏదో తీరనిలోటుగా అనిపించేదతనికి. తన మనస్సులో జరిగే పరివర్తన నర్థం చేసుకోలేక సతమతమయ్యేవాడు రాజు.

అతడు ప్రతి సాయంకాలం షికారుకు వెళ్లేవాడు. జానకి, సుశీలలను గురించి ఆలోచించేవాడు. జానకి సౌందర్యం, మృదుపలుకులు, అతని హృదయంలోని పాతపడిన మధురానుభూతులను జ్ఞాపకం చేసేవి. జానకితో మాటాడుతూంటే ఏదో తెలియని అనిర్వచనీయానందం పొందేవాడు రాజు. ఆమెనుచూడని నిముషం ఒకయుగంగా మారిందాతనికి.

ఒకనాటి సాయం సమయం జానకి కూడా రాజువెంట షికారుకు బయలుదేరింది. కబుర్లు చెప్పుకుంటూ వారిద్దరూ పొలాలవైపు వెళ్ళారు, దూరాన కొండలు నీలిముసుగులతో సర్కసుడేరాల్లా కన్పిస్తున్నాయి. జానకి వనదేవతవలె అక్కడే మామిడిచెట్లక్రింద తిరుగసాగింది. తిరుగుతూ తిరుగుతూ ఆమె రాజువద్దకు వచ్చింది. ఆ సంధ్యాసమయపు స్వర్ణారుణ కిరణాలలో ఆమె అప్సరసవలె వినూత్న సౌందర్యాన్ని ఒలికిస్తో, అధోముఖంతో ఏదో ఆలోచిస్తోన్న రాజుతో “బావా, ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు” అంది నవ్వుతూ. “ఆ! ఏమిటి” అంటూ తిరిగిన రాజు ఆమె అందానికి నివ్వెరపడ్డాడు. అంతవరకూ సుశీలను గురించే ఆలోచిస్తున్నాడేమో! అతనికి జానకిలో సుశీల కన్పించింది. వాస్తవజగత్తునే మరచిపోయిన రాజు హటాత్తుగా లేచి జానకిని తన బాహువులలో బంధించాడు. “సుశీలా! ఎంతకాలానికి కన్పించావు. నన్నొంటిగ విడచివెళ్లుట నీకు న్యాయమేనా, నీకోసం ఎంతకాలంగా తపిస్తున్నానో తెలుసా. ఏమయినా నిన్ను ఇక వదలను.” అంటూ ప్రలాపించడం మొదలెట్టాడు. అతని కౌగిలినుండి వదిలించుకొనేసరికి జానకికి తలప్రాణం తోకకువచ్చింది. అతని స్పర్శతో ఆమె శరీరం జలదరించింది. ఆమెవదనం సిగ్గుతో వాలిపోయింది. దూరంగా వెళ్ళిన

జానకినిచూసి మత్తువదలిన రాజు తన అనుచిత ప్రవర్తనకు పశ్చాత్తాపపడినాడు. జానకిదగ్గరగావెళ్ళి "క్షమించు జానకి! మరో ప్రపంచంలోనున్న నేను మైమరపున నిన్ను అనుచితంగా ... ... క్షమించు" అని ప్రాథేయపడి దూరంగా వెళ్ళిపోయాడు.

అతని స్థితికి జానకి జాలితో కరిగి పోయింది. మెల్లగా అతన్ని సమీపించి, "బావా రా ఇంటికిపోదాం" అంది. కాని రాజుకు ఆమెముఖం చూడటానికి చెల్లక సిగ్గుతో తలవంచుకొని ఆమెవెంట నడి చాడు.

మరునాటినుండి రాజుఎదుటికి వెళ్ళడం ఆమె తగ్గించింది. రాజుకు ఆమె రాకపోవ డంతో ప్రాణసమానమైన వస్తువును జార విడచుకొన్నట్లయింది. సుశీలతో సమా నంగా రూపురేఖలు తనలో ప్రతిఫలింప జేసికొని జానకి తన హృదయంలో స్థానం ఏర్పరచుకుందని రాజు గ్రహించాడు.

రాజుకు జానకిపై ఆకర్షణ బలీయమై పోయింది. ఆమెనుగురించిన ఆలోచనల దూరంగానెట్ట ప్రయత్నించాడు. కాని అతనివలన సాధ్యంకాలేదు. సుశీలను పోగొట్టుకొన్న రాజు, జానకిని తన దాన్నిగా చేసుకోవాలని మొట్టమొదట సారిగా అనిపించింది. కాని రెండోపెళ్ళి వాడినయిన తన్ను పెండ్లియాడుటకు జానకి సమ్మతిస్తుందా అన్న సంశయంతో అతని మనస్సు ఆరాటపడసాగింది.

సాయంత్రం జానకి తన అక్కఫోటో ముందు దీపంవెలిగించి అంజలి ఘటించి నిశ్చలచిత్తయై నిలబడియుంది. రాజు మెల్లగావెళ్ళి ఆమె వెనకగా నిలబడి సుశీల ఫోటోముందు అంజలి ఘటించాడు. తన ప్రక్కనున్న బావనుచూచి జానకి "ఏమిటి బావా నీకు మళ్ళీ పిచ్చెక్కిందా" అంది నవ్వుతూ. రాజు ఆమెచేతిని తన చేతిలోకి తీసుకొని "పిచ్చికాదు జానకీ మనలనిద్దర్నీ ఆశీర్వదించమని మీఅక్క య్యను ప్రార్థిస్తున్నాను. నీహృదయంలో స్థానంకావాలి జానకీ! కాదనక నన్ను అనుగ్రహించు" అన్నాడు. జానకి సిగ్గుతో తలవంచుకొంది. రాజు ఆమెను తన హృద యంలో దాచుకున్నాడు.

రాజు, జానకిని వివాహమాడడానికి సమ్మతించాడన్న ఉత్తరం అందుకొని "ఏమేవ్ ఇలారా" అంటూ రాజారావు గారు తనే వంటింట్లోకి పరుగెత్తారు.

—o—

భూమిమీద ప్రాణి ఎప్పుడుపుట్టింది ?

భూమండలంపైన ప్రాణి యెప్పుడు పుట్టి యెలా పరిణామాన్ని పొందినది అన్న విషయాన్ని గురించి అలెగ్జాండర్ రొనోవ్ అనే సోవియట్ విజ్ఞాన శాస్త్ర వేత్త క్రొత్త సిద్ధాంతాన్ని చేసారు. అతి సాధారణరూపంలోని ప్రాణులు, ముఖ్యంగా నీటిలో ఉండే నీలి - ఆకు పచ్చ రంగు మొక్కలు వెయ్యి మిలియన్ సంవత్సరాలకు పూర్వం ఉద్భవించి పరిణామాన్ని పొందాయని ఆయన సిద్ధాంతీకరించారు.

తాష్కెంట్‌లో జరిగిన అఖిల యూనియన్ భూగర్భశాస్త్ర మహా సభలో ఒక వ్యాసాన్ని చదువుతూ రొనోవ్ యీ విషయాన్ని తెలియజేసారు.

భూమండలం పుట్టినది మొదలుకొని ఉంటూవచ్చిన వాతావరణ పరిస్థితులను గురించి పరిశోధనలను జరిపినమీదట, ప్రొటిరోజోయిక్ యుగంలో ప్రాణి ఉద్భవించిందని ఈయన కనిపెట్టారు.